

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเรื่องคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายในการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

คุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี แตกต่างกันเมื่อจำแนกตาม วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีประจำปีการศึกษา 2556 จำนวน 3,449 คน จำแนกเป็นผู้บริหารรวม 335 คน โดยแยกเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ลพบุรี เขต 1 และเขต 2 ได้เป็น 183 และ 152 คนตามลำดับ และครูรวม 3,114 คน โดยแยกเป็นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และเขต 2 ได้เป็น 2,004 และ 1,445 คนตามลำดับ (กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1, 2556ก; กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 2, 2556ก)

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 358 คน ใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนั้นผู้บริหารมีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารเป็นร้อยละ 40 ตามขนาดของสถานศึกษา และลดจำนวนกลุ่มตัวอย่างครูได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 204 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 79 คน และครู 125 คน และ กลุ่มตัวอย่างสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 154 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 65 คน และครู 89 คน ในการสุ่มตัวอย่างผู้ศึกษาใช้วิธีแบ่งชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากกรอบแนวคิดของลิคเคอร์ต (Likert) และแนวคิดต่างๆ ประมวลเข้าด้วยกัน และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยในการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (check list) ซึ่งประกอบไปด้วย วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน วิทยฐานะ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับเรื่องของคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ตามกรอบแนวคิดของ เคิร์กแพตทริกและลือค ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ มีแรงจูงใจ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้า มีความซื่อสัตย์ มีความเชื่อมั่น มีสติปัญญา และมีความรู้เกี่ยวกับงาน โดยกำหนดให้การให้คะแนนมีลักษณะเป็นแบบตัวเลขมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient method) ตามวิธีการของของครอนบาค (Cronbach, 1974, p.161) ซึ่งความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.860

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่สุ่มไว้ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้โรงเรียนส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน และบางส่วนจะติดต่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองจนได้แบบสอบถามครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ (frequency) และแสดงจำนวนร้อยละ (percentage)

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ระดับของคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ขั้นที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน วิชยฐานะ เขตพื้นที่การศึกษา และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป เมื่อพบนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี พบว่าในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

1.1 ด้านมีความซื่อสัตย์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากและรายชื่อในเรื่องมีความจริงใจกระทำตามที่ตรงกับใจ ไม่มีการเสแสร้งแกล้งทำอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนรายชื่ออื่นๆ นั้นอยู่ใน

ระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีความจริงใจ กระทำตามที่ตรงกับใจ ไม่มีการเสแสร้งแกล้งทำ 2) ยอมรับในความผิดพลาดของตนเอง และ 3) มีความประพฤติตรงไปตรงมาไม่คิดคดต่อผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีสัจจะให้ปฏิบัติตามคำพูดที่ได้พูดไว้ โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น

1.2 ด้านมีความรู้เกี่ยวกับงาน ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีเหตุผล และหลักการในทุกเรื่องที่จะดำเนินการหรือตัดสินใจ 2) มีความสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ เกี่ยวกับงาน และ 3) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา วิธีและการดำเนินการของงานทั้งของตนเอง ของผู้ร่วมงานและของผู้บังคับบัญชา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

1.3 ด้านมีความเชื่อมั่น ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีความภาคภูมิใจในตนเอง ให้ความนับถือและให้เกียรติตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี จิตใจมั่นคง ไม่เอาแต่อารมณ์) และ 3) มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ และไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีความพึงพอใจและมั่นใจในผลงานของตนเองหรือสิ่งที่ตนได้กระทำไป

1.4 ด้านมีสติปัญญา ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ 2) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทนต่อเหตุการณ์ และ 3) มีหมั่นฝึกอบรมและหาแนวทางพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีความสามารถทางด้านภาษาทั้งการพูดและการเขียน

1.5 ด้านมีแรงจูงใจ ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) บรรลุความสำเร็จในชีวิตและหน้าที่การงาน 2) มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เป็นคนเกียจงาน และ 3) มีความเพียรพยายาม มีความอดทน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ชอบทำงานที่มีความท้าทายความสามารถ ชอบการแข่งขัน และอยากที่จะเอาชนะผู้อื่น

1.6 ด้านมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีความกระตือรือร้น 2) มีความต้องการเป็นผู้นำ ต้องการความรัก และความเคารพจากผู้อื่น และ 3) มีจินตนาการและมีความใฝ่ฝัน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีความทะเยอทะยาน

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี มีดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำแนกตามวุฒิ

ที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีความซื่อสัตย์ ด้านมีความเชื่อมั่น ด้านมีสติปัญญา และด้านมีความรู้เกี่ยวกับงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านมีแรงจูงใจ และด้านมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. คุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

1.1 ด้านมีแรงจูงใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 1 และ เขต 2 มีความตระหนักถึงความสำคัญของแรงจูงใจ เนื่องจากการมีแรงจูงใจเปรียบเสมือนแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้น ทำให้เกิดความพยายามหรือความปรารถนาที่จะประพฤติดหรือกระทำการใดๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเอาไว้ ด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับนรา สมประสงค์ (2544, หน้า 58) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของแรงจูงใจเอาไว้ว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีส่วนสำคัญในการช่วยสร้างเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่บุคคลในองค์กร เสริมสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กร สร้างความสามัคคี ความเป็นหนึ่งใจเดียวกันของบุคคลและกลุ่มในองค์กร ช่วยให้การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานดำเนินไปด้วยความราบรื่น เกิดความเชื่อถือและศรัทธาในองค์กร สร้างความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ทำให้การปฏิบัติงานขององค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

1.2 ด้านมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 1 และ เขต 2 มีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า เนื่องจากการมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าแสดงถึงความต้องการที่จะครอบครองสิ่งต่างๆ หรือความมุ่งหมายอย่างแรงกล้าที่จะสามารถควบคุม หรือชักจูงผู้อื่นให้ปฏิบัติตามที่ตนเองต้องการ ต้องการเอาชนะและต้องการที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น คุณลักษณะเช่นนี้มักพบได้โดยทั่วไปสำหรับผู้ผู้นำที่ประสบความสำเร็จหรือผู้นำที่มีชื่อเสียงต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับชูเกียรติ ถิ่นศรี (2550, หน้า 57) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความปรารถนาไว้ว่า ความต้องการของมนุษย์มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการองค์กร โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษานั้นควรระลึกเสมอว่า คนมีอารมณ์ความรู้สึก ค่านิยม ความเชื่อ ความคิดเห็น และบุคลิกลักษณะส่วนตัว ต้องจัดการให้บุคลากรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน จะทำให้บุคคลทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่นดี และมีความสุข หาก

สัมพันธภาพเป็นไปในทางลบก็จะไม่สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสงบสุข มีผลให้งานด้อยประสิทธิภาพไปด้วยและอาจทำให้เกิดความแตกแยกในที่สุดอย่างแน่นอน

1.3 ด้านมีความซื่อสัตย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และ เขต 2 มีความตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ เนื่องจากความซื่อสัตย์ คือคุณลักษณะของผู้นำที่แสดงถึงการครองตน การครองคนและการครองงาน โดยซื่อตรงทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อหน้าที่การงานของตน ไม่คิดอคติมุ่งร้ายต่อผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ พร้อมปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความสุจริต ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงามและกฎระเบียบของสังคม เช่นนี้แล้ว ตนเองก็จะมีศักดิ์ศรี มีเกียรติ ได้รับความยกย่องนับถือจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544, หน้า 16) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์เอาไว้ว่า การที่จะพัฒนาประเทศหรือสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนได้นั้นจะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นเป็นอย่างยิ่งซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาและควบคุมให้สังคมมีความสงบร่มเย็น จะส่งผลให้ประเทศชาติพัฒนาได้อย่างยั่งยืนในที่สุด โดยเฉพาะจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติปี พ.ศ. 2531 ว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็กๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดขึ้นในตนเอง แล้วจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความมั่นคง” จะเห็นได้ว่าพระบรมราโชวาทได้เน้นเรื่องของความซื่อสัตย์สุจริตและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้เกิดขึ้นในตนเอง

1.4 ด้านความเชื่อมั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และ เขต 2 มีความตระหนักถึงความสำคัญของความเชื่อมั่น เนื่องจากความเชื่อมั่น แสดงถึงความมั่นใจในตนเอง ในการเพียรพยายาม กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และกล้าแสดงออก โดยไม่ลังเลหรือหวาดหวั่นต่ออุปสรรคใดๆ อยู่บนพื้นฐานของเหตุ ทำให้สามารถประสบผลสำเร็จได้ตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งเอาไว้และสามารถแก้ปัญหาหรืออุปสรรคต่างๆ ไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับสุภาบุญพึ้ง (2553, หน้า 42) ที่กล่าวว่าความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อบุคคลเป็นอย่างยิ่งควรเสริมสร้างให้เกิดกับทุกคน เพราะจะทำให้บุคคลนั้นมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นมีความกล้าคิด กล้าพูด กล้าตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดีและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.5 ด้านสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 1 และ เขต 2 มีความตระหนักถึงความสำคัญของสติปัญญา เนื่องจากสติปัญญา แสดงถึงการมีความสามารถทางสมองในการคิด การเข้าใจและการจำที่ดี สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ง่าย มีไหวพริบดี มี

ความคิดที่สร้างสรรค์ สามารถคิดตัดสินใจอย่างมีเหตุผล สามารถทำกิจกรรมที่มีลักษณะยาก และซับซ้อนได้อย่างรวดเร็ว และมีความสามารถในการรวบรวม วิเคราะห์และสรุปผลของข้อมูล จำนวนมากและนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับพัชรีดา ปรีเปรม (2549, หน้า 32) ที่ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของสติปัญญาเอาไว้ว่า เชาว์ปัญญานั้นมีความสำคัญ ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียน ด้านการจัดการ เรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตรและนอกจากนั้น ผู้สอนยังสามารถนำผลของการวัด เชาว์ปัญญามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการเรียนการสอน เนื่องจากการวัดเชาว์ปัญญานั้นจะ ทำให้ทราบถึงระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนว่า อยู่ในระดับใด และต้องใช้วิธีการสอน แบบใดจึงจะเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

1.6 ด้านความรู้เกี่ยวกับงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2 มีความตระหนักถึงความสำคัญของการมีความรู้เกี่ยวกับงาน เนื่องจากการมีความรู้เกี่ยวกับงาน แสดง ถึงการมีความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ อยู่ ซึ่งสอดคล้องกับสุชัยยงค์ โชติพันธ์ (2552, หน้า 28) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมี ความรู้เกี่ยวกับงานเอาไว้ว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นแรกของการเรียนรู้และการรับรู้ โดย อาศัยการอ่าน การได้ยิน ได้ฟัง การจดจำ และการย้อนรำลึก ขั้นตอนนี้ไม่ต้องใช้ความคิดหรือ สมรรถภาพทางสมองมากนัก แต่สำคัญเพราะสามารถพัฒนาไปสู่การเกิดความเข้าใจ การนำเอา ความรู้ไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งจะมีผลเชื่อมโยงเป็นพฤติกรรมที่ ต่อเนื่องในขั้นต่อมา ดังนั้นการมีความรู้เกี่ยวกับงานจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ขององค์กร

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของครูและ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

2.1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานีที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน จะมีความคาดหวังในคุณลักษณะของผู้นำที่ ประสบความสำเร็จไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้นำจะต้องมีแรงจูงใจในการทำงาน มีความปรารถนา อย่างแรงกล้าที่จะเป็นผู้นำผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีสติปัญญาที่ชาญฉลาด และมีความรู้เกี่ยวกับงานเป็นอย่างดี จึงจะเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จได้ สอดคล้องกับ พัน หอมเกตุ (2543, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของผู้นำของ โรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ของครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า คุณลักษณะของผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษาที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์ ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ต่ำกว่าปริญญาตรีขึ้นไปไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีแม้จะมีตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน แต่ก็มีการบริหารงานหรือผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเหมือนกัน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของผู้บริหาร หรือคุณลักษณะของผู้นำที่จะประสบความสำเร็จในการบริหารงานว่า ควรมีลักษณะเป็นแบบใดบ้างได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับอำนาจ ภักดีเสนาหา (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทราจำแนกตามสถานภาพของบุคลากรทางการศึกษาพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากจะมีโอกาสได้ร่วมทำงานกับผู้บริหารหรือผู้นำหลาย ๆ คน จะทำให้มีทัศนคติหรือเจตคติ มีความนึกคิด ความเชื่อ ความคิดเห็น ความมุ่งมั่น มุ่งหมาย มีคาดหวังต่อผู้บริหารสถานศึกษา จึงทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์มีทัศนคติที่แตกต่างจากคนที่มียาวในการทำงานน้อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ อัมพร ไชยมาตย์ (2554, บทคัดย่อ) ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างก็มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.4 จำแนกตามวิทยฐานะ ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากวิทยฐานะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตำแหน่งวิทยฐานะไม่ว่าจะเป็นชำนาญการ, ชำนาญการพิเศษ หรือสูงกว่า ก็จะมีคุณสมบัติเฉพาะสำหรับแต่ละตำแหน่ง เช่น ประสบการณ์ในการทำงาน การปฏิบัติงานทางวิชาการ การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ การบริการสังคมด้านวิชาการ เป็นต้น จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวิทยฐานะแตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อผู้บริหารหรือคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อัจฉรา โพธิ์อัน (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามวิทย

ฐานะ มีทัศนะต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการแบ่งเพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 และเขต 2 ต่างก็มีระบบการปฏิบัติงานที่เป็นระเบียบแบบแผน และมีมาตรฐาน ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่กำหนดไว้ไม่แตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นและทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้นำที่ประสบความสำเร็จไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ดารุณี พิพัฒน์ผล, ภิเชก จันทรเอี่ยม, และอรสา โกศลนันทกุล. (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี พบว่า ครูที่อยู่ในพื้นที่เขตการศึกษาต่างก็มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.6 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่แสดงออกด้านการเป็นผู้นำอย่างโดดเด่นในสถานศึกษา สภาพแวดล้อมของสังคมสถานศึกษาขนาดใหญ่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษากลายเป็นบุคคลสำคัญของโรงเรียนและชุมชน ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณและจำนวนบุคลากรที่น้อยกว่า การมอบหมายงานและอำนาจหน้าที่อาจไม่ชัดเจน ทำให้มองคล้ายกับว่าผู้บริหารมีบทบาทในการนำน้อย สอดคล้องกับ สมศักดิ์ ลีอนาม (2543, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครู ผู้ทรงคุณวุฒิและประชาชนที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ครู ผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชน มีทัศนะต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนแยกตามขนาดของโรงเรียนมีทัศนะต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนต่างกันทั้งรายด้านและโดยภาพรวม มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะผู้นำที่ประสบความสำเร็จตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านมีแรงจูงใจ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ชอบทำงานที่มีความท้าทายความสามารถ ชอบการแข่งขัน และอยากที่จะเอาชนะผู้อื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรหาวิธีการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และตั้งเป้าหมายในการทำงานที่ท้าทายความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เปิดโอกาสให้มีการแข่งขัน และแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจที่อยากที่จะเอาชนะผู้อื่น

1.2 ด้านมีความปรารถนาอย่างแรงกล้า ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความทะเยอทะยาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานมีเป้าหมายของตนเอง หรือเป้าหมายขององค์กร/หน่วยงาน พร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจแรงกระตุ้น เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย เมื่อทุกคนมีเป้าหมายและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่เพียงพอ ก็จะทำให้เกิดความทะเยอทะยานในการทำงานเพิ่มมากขึ้น จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้การทำงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

1.3 ด้านมีความซื่อสัตย์ ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีสัจจะให้ปฏิบัติตามคำพูดที่ได้พูดไว้ โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการต่าง ๆ ในการทำงาน ให้เข้ากับสถานการณ์ ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น หรือมติส่วนรวม เพื่อให้การประสานงานและการทำงานร่วมกันของทุก ๆ ฝ่ายเกิดความคล่องตัว ยืดหยุ่นเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ได้ตลอดเวลา

1.4 ด้านมีความเชื่อมั่น ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความพึงพอใจและมั่นใจในผลงานของตนเองหรือสิ่งที่ตนได้กระทำไป ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดโครงการหรือกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้นำเสนอผลงานของตนเอง ตลอดจนจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาคอยให้คำแนะนำปรึกษาในการทำผลงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจและมั่นใจในผลงานของตนเองหรือสิ่งที่ตนได้กระทำไป เพิ่มมากขึ้น

1.5 ด้านมีสติปัญญา ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความสามารถทางด้านภาษาทั้งการพูดและการเขียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับภาษาทั้งการพูดและการเขียนเพิ่มมากขึ้น

1.6 ด้านมีความรู้เกี่ยวกับงาน ในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานให้เข้ารับการอบรมและฝึกฝนทักษะเฉพาะด้านในการทำงาน อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการและความเชี่ยวชาญในการทำงานอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยต่างที่มีผลต่อคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาการบริหารและการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ

2.2 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเท่านั้น ซึ่งหากทำการศึกษารั้ต่อไป ผู้วิจัยเสนอแนะให้ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจะได้นำผลการศึกษาที่แตกต่างกันมาทำการเปรียบเทียบกันได้อีกแนวทางหนึ่ง